

Fran Višnikar †.

Po dolgem bolehanju je dne 5. t. m. v Ljubljani umrl gospod sodni nadsvetnik Fran Višnikar, čegar ime je kar najsimpatičneje slovelo povsod med slovenskimi pravniki. Rojen je bil l. 1848 na Brezovem v litijskem okraju, sin kmetskih staršev; gimnazijo je dovršil l. 1870 v Ljubljani, pravniške studije pa leta 1874 na Dunaju. Prebivši sodno prakso v Ljubljani, je služboval 8 let kakor sodni pristav v Ilirski Bistrici, od l. 1885 dalje pa kakor sodni predstojnik v Ribnici, kjer je l. 1896 postal sodni svétnik, l. 1907 dobil naslov in značaj sodnega nadsvétnika, pa šel l. 1909 tudi v pokoj. Bil je torej istemu okraju skoraj 25 let prvi sodnik, — redek slučaj in lep dokaz, da je našel svojo zadovoljnost v svojem delokrogu. Pokojnik je bil sploh mož, ki se je vsake svoje naloge lotil z največjo vestnostjo in bil srečen, če je le mogel delati koristno. Odnosaji med njim in ljudstvom v ribniškem okraju so bili najsrčnejši, ljudstvo je vedelo, da ima v tem svojem sodniku pravega izkušenega svetovalca in je tudi melo v njegovo pravičnost največje zaupanje, tembolj ker je bil blagega in mirnega značaja. Zlasti tudi v gospodarskih in prosvetnih stvareh je dajal zanesljiva navodila in svojo pomoč, tako da je bil zares mož na svojem mestu. Naravno je bilo, da je Višnikarju bil tudi večkrat poverjen mandat ljudskega zastopnika. L. 1887 in pozneje je bil ponovno izvoljen v deželni zbor v katerem se je odlikoval s stvarnimi referati. V l. 1894 do 1896 je zastopal dolenjska mesta v državnem zboru, kjer je bil marljiv član pododseka za preosnovo civilnopravnih zakonov in posebno zahteval tudi enakopravnost nenemških jezikov. Pravi sin svojega naroda, pričel je slovensko uradovati že ob času, ko se je slovenščina najhuje preganjala pri sodiščih. Vplival je tudi na razvoj uradne slovenščine in se l. 1887 uprl v „Ljublj. Zvonu“ novotarskemu izražanju v „Sodnih obrazcih“ Bogdana Ternovca. Od l. 1881 do 1912 je priobčil v „Slov. Pravniku“ mnogo pravnih slučajev in tudi daljših razprav, posebno o novih civilnopravnih

zakonih (1895) in o pridobitnih zadrugah v konkurzu (1905, 1911 in 1912). V deželnem zboru je l. 1910 predložil obširno zbirko popačenih slovenskih krajevnih imen ter utemeljil svoj predlog, da se naj poskrbi za pravilno pisavo krajevnih imen. Ko se je pokojnik preselil l. 1909 v Ljubljano, ni miroval, temveč hotel nadalje koristiti s svojim delom. Pod njegovim predsedstvom je „Narodna čitalnica“ praznovala 50letnico. Prevzel je tudi načelstvo slov. pravnikov v odseku „Slov. Matice“ za sodelovanje pri jugoslovanski Enciklopediji. Rad je sodeloval na glavnih skupščinah društva „Pravnika“, pri katerem je bil tudi zadnja tri leta pregledovalec računov. Največ svojih moči lje zadnja leta posvetil pri propalem denarnem zavodu gotovo le z namenom, da bi se razmere uredile v občno korist. Tako je Fran Višnikar delal in delal do zadnjega prav po geslu: „Ne samo, kar velewa mu stan, — kar more, to mož je storiti dolžan.“ Odlikovale so ga razne občine s častnim občanstvom in tri dni pred smrtjo ga je „Narodna čitalnica“ v Ljubljani izvolila za svojega častnega člana. Odličen ostane spomin na tega sodnika in narodnega delavca v nas in naših potomcih!

M.

Književna poročila.

Dr. Ivan Žmave: Ozdravljenje socialnega življenja z uporabo prirodozlovja. Poljudni podneti k rešitvi socialnega vprašanja v smislu vzgoje k delovnemu pravu. Redovito izdanje Socialne Matice. Gorica. 1913.

Prostopravniki bi se razveselili in bi rekli: zopet eden, ki pobija pravniško sholastiko. Seveda nas pri tej knjigi kot pravnike najbolj zanima to, da proglašajo pisatelj stvariteljsko oblikovanje prava. Že Ludwig Knapp (*System der Rechtsphilosophie* 1837), stari heidelberški odvetnik je izrekel proroške besede, naslovljene na pismouke: „Ta boj, ki v njem naša desetletja kar davijo naša stoletja, je gotov svojega uspeha . . . Toda stoprav popolno podjarmljenje zgovinskih znanosti pod prirodozlovje bode dokončanje vseh mrtvih sil in s tem bo stoprav konec starega in srednjega veka, ker „bo prenehala“ domišljija, da je treba sopotegovati se za pravno zaščito.“ In glej, jeseni leta 1913 začujemo na kongresu prirodozlovcev na Dunaju geslo: vodilno mesto gre prirodozlovju, ki so mu vse druge znanosti zgolj priveski. In naš pisatelj, izhajajoč od Julija Roberta Mayerja, pa od Helmholtza in Clausiusa, grmi proti konstruktivnim onemoglecem